

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
24 ЛИСТОПАДА 2015 РОКУ**

ХАРКІВ – 2015

середовища, що включає як наявний рівень, так і потенційні тенденції розвитку суб'єкта та його оточення.

Актуальність проблеми соціальної адаптації дітей-сиріт зумовлена протиріччями між закладеними у вихованні учня ціннісними орієнтаціями й вимогами соціального середовища. Уміти жити – означає вміти добре пристосовуватися до навколишнього середовища, уміти узгоджувати свої вимоги зі своїми бажаннями та потребами, зі своєю особистістю. У зв'язку з цим виникає необхідність акцентувати увагу на регуляції соціальної поведінки та соціальної адаптації. Також існує необхідність навчити вихованця співчувати і вміти аналізувати почуття й емоції оточуючих.

Особливості дітей у молодшому шкільному віці полягають у тому, що вони недостатньо усвідомлюють свої переживання і не завжди здатні зрозуміти причини, які їх викликають. Для того, щоб молодший школяр був здатний усвідомлено регулювати свою поведінку, треба навчити його адекватно виражати свої почуття, знаходити конструктивні способи виходу зі складних ситуацій. Тому соціальна адаптація має здійснюватися шляхом засвоєння норм і цінностей даного суспільства.

ГРИГОРЕНКО В.Л.

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ УЧНІВ З ОБМЕЖЕНИМИ СЕНСОРНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА

У зв'язку з необхідністю наближення освітніх умов до європейських стандартів в Україні актуалізувався інклюзивний підхід в освіті, що у нашій країні зумовило необхідність включення дітей з психофізичними обмеженнями у загальну систему освіти. В умовах такої освіти, зокрема, необхідно враховувати, що процес розвитку дітей з обмеженими сенсорними можливостями депривується зниженням сенсорних можливостей тих аналізаторів (зору, слуху), які є ключовими для отримання людиною інформації про світ, насичення індивідуальної свідомості людськими смислами та образами. За цих умов особливо необхідним стає розвиток соціальної відповідальності учнів з обмеженими сенсорними можливостями як умови подолання проблем, що виникають у таких дітей при їх включенні у загальне освітнє середовище, оскільки категорія «відповідальність» є однією із провідних при осмисленні соціально-педагогічних проблем у взаємодії людини та суспільства.

Про актуальність розвитку соціальної відповідальності у школярів свідчить аналіз праць вчених (К. Абульханова-Славська, Л. Добрянська, М. Левківський, О. Плахотний, С. Рубінштейн та ін.), в яких закладено теоретичні психолого-педагогічні основи розвитку відповідальності особистості, а також досліджень науковців (Н. Басюк, О. Василенко,

Л. Канішевська, О. Кочерга, Т. Куница, Н. Стадник, Л. Терехова, В. Тернопільська, Т. Фасолько та ін.), де висвітлено питання пошуку засобів формування відповідальності в учнів. Разом з тим, методологічні засади освіти, виховання та розвитку дітей з обмеженням життєдіяльності розроблено в корекційній педагогіці та реабілітології (Ю. Вихляєв, А. Колупаєва, І. Ляхова, Л. Куненко, А. Шевцов, Д. Шульженко та ін.), хоча проблеми формування в них соціальної відповідальності є недостатньо розробленими.

Вважаємо, що у напрямі розвитку соціальної відповідальності учнів із сенсорними обмеженнями дієвим є включення дитини у процес спілкування з мистецтвом, що багато в чому зумовлює інкультурацію особистості, інтеграцію її у загальний соціокультурний контекст суспільства, привласнення соціального досвіду, що забезпечує формування довільності соціальної поведінки учнів, спрямованої на реалізацію предмета відповідальності (доручення, обов'язки, дії), а також здатність до самореалізації.

Враховуючи те, що ускладненість засвоєння образного мислення, що базується на чуттєвому досвіді дітей з порушенням зору, впливає на накопичення ними соціального досвіду й розвиток соціальної відповідальності, підкреслимо важливість формування в них візуального мислення як способу творчого рішення проблемних завдань образного моделювання засобами художньої творчості – ліплення, створення виробів з паперу та картону, квілінгу, бісероплетіння, гаптування тощо. Ознайомлення зі зразками художньої творчості та декоративно-ужиткового мистецтва, засвоєння творчих навичок розширює тактильний досвід дітей, знайомить з культурою, створює розмаїття позитивних вражень, розвиває залишковий зір й можливість спиратися при комунікації та пізнанні світу на зоровий аналізатор як провідний.

Вважаємо, що застосування у роботі з дітьми з проблемами зору комплексу засобів мистецтва багато у чому зумовлює розвиток в них соціальної відповідальності через формування здатності сприймати продукти людської творчості із максимальним використанням всіх аналізаторів, розвиток естетичного смаку й уявлень про різні галузі культури, засвоєння базових аспектів правильного сприймання різних видів мистецтва (музики, літератури, малярства, скульптури, танцю, театру тощо).

ГРІНЧЕНКО М.С.

ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

У час становлення і розвитку інформаційного суспільства особливої уваги набувають професії, пов'язані з соціалізацією людини у соціумі. Професія соціального педагога є однією із них. Фахівці із соціальної педагогіки працюють з широким колом соціальних суб'єктів, застосовуючи відповідні методи і технології, використовуючи на практиці набуті під час навчання знання.